

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Türkçeye Çevirisi ve Kısaltmasının İncelenmesi

Study of the Turkish Translation and Abbreviation of International Health Organizations

Araştırma/Research

İlhami SİĞİRCİ* Simge YENİOĞLU**

* Prof. Dr., Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yabancı Diller Fakültesi, ilhamsigirci@asbu.edu.tr, ORCID ID: orcid.org/0000-0002-5241-6281

**İstanbul Okan Üniversitesi Uluslararası Programlar Birim Yöneticisi, smg_yngl@hotmail.com, ORCID ID: orcid.org/0000-0002-0196-339X

ÖZET

Diğer alanlarda olduğu gibi Uluslararası örgüt adlarının da Türkçeleştirilmesi ve bunlara Türkçe kısaltmalar oluşturulması kuramsal ve uygulamalı çeviri çalışmaları açısından oldukça önemlidir. Uluslararası Örgütler Birliği'nin Yıllığına (Uluslararası Örgütler Yıllığı, 2021) göre uluslararası politikada temel alınan sınıflandırmaya dayanarak 21 farklı örgüt ve 17000 faal örgüt vardır. Bu çalışma kapsamında bunların tamamını incelemek söz konusu olamayacağından, sadece küresel çaptaki sağlık örgüt adlarının Türkçeye çevirisini ve kısaltmalarını inceleyeceğiz. Bu çalışmada uluslararası sağlık örgütlerinin tamamının daha önce yapılmış olan çevirilerini ve kısaltmalarını inceleyerek, çevirisi yapılmamış olanları da ilk defa bu çalışma kapsamında Türkçeye aktararak kısaltma önerisinde bulunacağız. Bu örgüt adlarının çevirisinde güçlüklerin nelerden kaynaklandığını, sıklıkla kullanılan terimlerin neler olduğunu, ne tür çeviri stratejisi kullanmak gerektiğini belirtmeye çalışacağız. Zira bu örgütlerin bazıları uluslararası olmasına rağmen Türkiye'de yer alan uluslararası örgüt listelerinde hiç yer almamaktadır. Uluslararası ilişkiler ve sağlık alanında Türkiye'nin temsili için bu örgüt adlarının Türkçeye çevrilmesi ve kısaltmalarının oluşturulması zorunluluktur. Çalışmamız kapsamında uluslararası örgüt adlarının çevirisinde hedef kültür odaklı bir çeviri stratejisi uygulayacağız. Çeviri yöntemleri olarak özellikle sözcüğü sözcüğüne çeviri yöntemine ve ödünç alma stratejisine başvuracağız. Çevirilerde sağlık alanında kullanılan terimceyi yeğleyeceğiz, bu da tüm çeviri süreci boyunca tutarlılığa ve anlaşılabilirliğe önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. Özellikle terimler arasında eşdeğerliliğin sağlanması ve erek kitle tarafından kolay anlaşılabilir olması temel amacımızı oluşturacaktır. Zira pek çok çalışmada ve uluslararası örgütler konusunda oluşturulan listeleme girişimlerinde aynı örgütün farklı çevirisi ile

karşı karşıya kalmaktayız. Diğer yandan bir dilde örgütün adı çok uzun bir biçimde ifade edilirken, diğer dilde kısa bir biçimde adlandırılması da söz konusudur.

Anahtar Sözcükler: sağlık örgütleri, uluslararası örgütler, çeviri, kısaltma, örgüt çevirisi

ABSTRACT

Translating the names of international organizations into Turkish and creating Turkish abbreviations for them, as in other fields, is crucial with respect to theoretical and applied translation studies. According to the Yearbook of the Association of International Organizations, there are 21 different organizations and 17000 active organizations consistent with the classification within the context of international politics. Since it would not be possible to examine all of them within the spectrum of this study, we will only analyze the translations and abbreviations of the names of global health organizations. Within the framework of this study, we will endeavor to investigate translations and abbreviations of all international health organizations that have been previously made, as well as render the untranslated ones into Turkish and suggest abbreviations for them for the first time. We will try to identify the challenges that are encountered in the translation of these organization names, the frequently used terms and what sort of translation strategies should be employed, while also touching upon the scope of activity regarding these organizations. Although some of these organizations have international status, they are currently not included in the lists of international organizations in Turkey. In order to facilitate the representation of Turkey in the field of international relations and health, it is vitally important that the names of these organizations are translated into Turkish along with the creation of their abbreviations. Within the scope of our study, we will implement a target culture-oriented translation strategy in the translation of international organization names. With regards to the translation methods, we will employ particularly the word-for-word translation method and the borrowing technique. Opting for adopting the terminology that is used in the field of health in the translations will enhance the consistency and clarity significantly throughout the entire translation process. Our essential aim is to establish equivalence between terms and make them understandable by the target audience. We come across different translations of the same organization in many studies and works on international organizations. On the other hand, while the name of an organization is expressed in a very long form in one language, it might also be mentioned in a shorter form in another language.

Keywords: health organizations, international organizations, translation, acronym, translation of organizations

1.Giriş

Türkiye'nin 1980'li yıllardan itibaren dışa açılmasıyla birlikte Türkçe çeviriler de önemli ölçüde artmaya başlar. Özellikle Avrupa Birliği'ne 2005 yılında tam üyelik müzakerelerinin başlamasıyla birlikte çeviri ve terim çalışmaları önemli ölçüde artar. Türkiye'nin AB'ye üye olmasıyla birlikte Türkçenin de Avrupa Birliği'nde kullanılan yirmi üç resmi dilden biri olma durumu ortaya çıkar (Sığircı, 2015). Türkçenin resmi dil statüsünü kazanabilmesi için 23 dilde verilen 8.1 milyon terimin, 600 bin kısaltmanın ve 200 bin deyimın Türkçeye aktarılması gerekiyor. Amsterdam antlaşmasınının 255. maddesi her Avrupa vatandaşına, Komisyonun, Konseyin ve Avrupa Parlamentosunun belgelerine

kendi dilinde erişme hakkı verir. Bu da çeviri ve terim çalışmalarını devasa boyutlarda artırır.

Diğer alanlarda olduğu gibi Uluslararası örgüt adlarının da Türkçeleştirilmesi ve bunlara Türkçe kısaltmalar oluşturulması kuramsal ve uygulamalı çeviri çalışmaları açısından önemlidir. Uluslararası Örgütler Birliği'nin Yılına (Uluslararası Örgütler Yılı, 2021) göre uluslararası politikada temel alınan sınıflandırmaya dayanarak 21 farklı örgüt olduğunu, bu sınıflandırmada yer alan faal örgüt sayısının ise yaklaşık 17 bin olduğunu saptıyoruz. Bu çalışma kapsamında bunların tamamını incelemek söz konusu olamayacağından, sadece küresel çaptaki sağlık örgüt adlarının Türkçeye çevirisini ve kısaltmalarını inceleyeceğiz. Uluslararası ilişkiler ve sağlık alanında Türkiye'nin temsili için bu örgüt adlarının Türkçeye çevrilmesi ve kısaltmalarının oluşturulması zorunluluktur. Zira son dönemde, hem dünyada hem de Türkiye'de sağlık örgütleri en önemli örgütler durumuna gelmiştir. Bir taraftan bilgi ve iletişim teknolojilerindeki devasa boyutlardaki ilerlemeler, öte taraftan küresel ölçekte yaşanan ve yaşamakta olduğumuz büyük salgın hastalıklarla etkin mücadele gereksinimi bu örgütlerin daha da yayılmasını sağlamış ve çalışma alanlarını da oldukça genişletmiştir. Küreselleşme sürecine girilmesiyle bu örgütlerde kullanılan dil çeşitliliği de önemli oranda artmıştır. Ancak bu örgütlerin Türkçeye çevirisini konu alan çalışmaların neredeyse hiç yapılmadığını söyleyebiliriz. Bu nedenle bu çalışmada uluslararası sağlık örgütlerinin tamamını inceleyerek, bunlara karşılık ve kısaltma önerisinde bulunacağız. Bir başka deyişle çalışmamızda bu örgütlerin hem daha önce yapılmış çevirilerini ele alacağız hem de Türkçeye çevirilmemiş olanları da Fransızca ve İngilizcedeki adlarından hareketle ilk defa Türkçeye aktarmaya çalışacağız. Bu örgüt adlarının çevirisinde güçlüklerin nelerden kaynaklandığını, sıklıkla kullanılan terimlerin neler olduğunu, ne tür çeviri stratejisi kullanmak gerektiğini ve bu örgütlerin etkinlik alanını da belirteceğiz. Zira bu örgütlerin bazıları uluslararası olmasına rağmen Türkçeye hiç çevirilmemiş ve Türkiye'de yer alan uluslararası örgüt listelerinde hiç yer almamaktadır.

2. Yöntem

Her örgüt adı aynı yöntemle çevrilemeyeceği gibi bir uluslararası terimi tüm örgütler için aynı anlamda kullanmak da olası görünmemektedir. Her alanın konusuna göre örgütlerin terimcesine hâkim olunması gerekir. Ancak bu biçimde sağlıklı ve güvenilir çeviriler elde edilebilir. Çalışmamız kapsamında uluslararası örgüt adlarının çevirisinde örgütün adını erek kültürde kolay anlaşılır biçimde, başka bir deyişle hedef kültür odaklı bir çeviri stratejisi uygulayacağız. Çeviri yöntemleri olarak özellikle sözcüğü sözcüğüne çeviri yöntemine ve ödünç alma stratejisine başvuracağız. Çevirilerde sağlık alanında kullanılan terimceyi yeğleyeceğiz, bu da tüm çeviri süreci boyunca tutarlılığa ve anlaşılabilirliğe önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. Özellikle terimler arasında eşdeğerliliğin sağlanması ve erek kitle tarafından kolayca anlaşılabilir olması temel amacımızı oluşturacaktır. Zira pek çok çalışmada ve uluslararası örgütler konusunda oluşturulan listeleme çalışmalarında aynı örgütün farklı çevirisi ile karşı karşıya kalmaktayız. Diğer yandan bir dilde örgütün adı çok uzun bir biçimde ifade edilirken, diğer dilde kısa bir biçimde adlandırılması da söz konusudur. Bu nedenle örgütün adının doğru bir biçimde erek dile aktarılması için sadece dilsel öğelerden hareket etmek olası yanlış sonuçlara yol açacağından, örgütün

işlevlerinin de tam anlamıyla incelenmesi ve göz önünde bulundurulması oldukça önem taşımaktadır. Uluslararası Sağlık Örgütlerinin çevirisinin incelenmesine geçmeden önce uluslararası örgüt nedir sorusunun yanıtını vermek ve sonra da incelemeye geçmek daha uygun olacaktır.

3. Uluslararası Örgüt

Uluslararası terimi ilk defa 1870 yılında Jeremy Bentham tarafından kullanılmıştır. 18. yüzyılda henüz dünya politikası ve uluslararası bir hukuk olmadığı için yalnızca devletlerarası ilişkilerin üzerinde durulmuştur (Çalış, 2006: 5). Daha sonra diğer alanlarda da örgütlenmeler çeşitlendiği için ulusal sınırlar ötesinde küresel örgütlenmeler başlamıştır. Bu küresel örgütlenmeler genellikle devletler tarafından kurulur ve devletlerarası işbirliği ile birçok göreve hizmet ederler. Uluslararası örgütler üyelik, üyelik ölçütleri ve işlevlerine göre ayırt edilirler. Uluslararası örgüt tanımlarına baktığımızda ise, bağımsız olan devletlerin ya da kuruluşların küresel ya da bölgesel tipte, devletlerin ortak çıkarlarına ulaşma doğrultusunda iş birliğini sağlamak için kurdukları siyasal birimler olarak tanımlanmaktadır (Hasgüler & Uludağ, 2007, s. 1). Başka bir tanımda ise belirli işlevleri yerine getirmek amacıyla anlaşmayla kurulan, kurumsal yapısı ve kendine ait organları olan kurumlar biçiminde bir tanım yapılır (Çağırın, 2013, s. 6). Son olarak, Dünyada, üyelerinin farklı nitelikleri olan, amacı ortak sorunlarını çözmek olan ulusal sınırlar ötesindeki örgütlenmelerdir. Yani devletlerarası ilişkileri nitelenmek için uluslararası kavramı kullanılmaktadır. Uluslararası örgütler tüzel kişiliklerdir, devletler gibi uluslararası hukukun ana aktörlerinden birini oluştururlar (Ateş, 2016, s. 4). Uluslararası Örgütlerle ilgili yapılan tanımlar arasında çok farklılığın olmadığını görüyoruz. Buna göre uluslararası örgüt, genel bir amacı gerçekleştirmeye yönelik, anayasa ve organlara sahip, genelde antlaşma ile kurulan ve antlaşma yapma yetkisine sahip, uluslararası hukukun üyesi olan devletler birliğidir.

4. Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Çevirisinin İncelenmesi

Sağlık örgütleri, toplumların sağlığını, ruhsal, bedensel, zihinsel ve sosyal yönden destekleyen örgütlerdir. Bununla birlikte, salgın ve ölümle sonuçlanan hastalıklar gibi durumlarda araştırma yaparak toplumlara bu yönde çözüm üreten, toplumların tam sağlıklı olmasını sağlamaya yönelik örgütlerdir. Zamanla birçok hastalığın ortaya çıkması ve tedavi edilmesi, bazı zararlı maddelere düşkünlüğün çözüme kavuşturulması gibi durumlar sağlık örgütlerinin etkinliklerini yıldan yıla artırmış ve her bilim dalına ait sağlıkla ilgili bir örgüt oluşturulmuştur. Uluslararası Örgütler Yılığını (Uluslararası Örgütler Yılı, 2021) incelediğimizde Türkçeye çevrilmeyen en fazla örgüt adının sağlık alanında olduğunu saptıyoruz. Bu sağlık örgütlerinin tamamını incelediğimizde, bunların adlandırılmasında “örgüt” adından ziyade daha çok *komite, konsey, dernek, birlik, federasyon, topluluk, ittifak, ortaklık, konsorsiyum, hareket, teşkilat* ve *ajans* ifadeleri kullanılmaktadır. Örgüt adlarında, sıklıkla hastalığı belirtmekte kullanılan *maksilofasya, ateroskleroz, diyabet, osteoartrit, adenomyosis, kayropraktik, epilepsi, pediatri, prematüre, ostomi, spina bifida* ve *hidrosefali, cerebral palsy, kardiyovasküler vb. gibi* tıp terimleri veya o hastalığı araştıran bilim alanını belirten *fleboloji, hematoloji, endokrinoloji, odyoloji, toksikoloji, jinekoloji, nefroloji, vb. gibi* terimler kullanılmaktadır.

Ayrıca bu terimler yabancı dilden Türkçeye aktarılırken genellikle yabancı dildeki söyleniş biçimiyle Türkçeye aktarılmış ve buna göre yazıya dökülmüştür (Bkz. Ek 2: Tablo 2). Hastalık isimlerinin ve tıptaki alanlarla ilgili terimlerinin örgüt adlarında özgün biçimleriyle yer alması, genel alıcılar için oldukça büyük anlama sorunu oluşturmaktadır. Bu nedenle bu kavramlara Türkçe karşılıkların üretilmesi zorunluluktur. Fakat tıp alanındakiler için bu terimler ortak bir terimce olduğundan dolayı kolayca anlaşılır durumdadır.

Söz konusu örgüt adları çoğu zaman sadece kısaltmalarıyla kullanılmaktadır. Bu nedenle örgütün ismi kadar kısaltması da son derece önemlidir. Bu anlamda simgeleştirme sözcüğü hem ticari marka değerini hem de akılda kalma kavramını içine alabilir (Erkan, 2016, s. 162). Kurum, kuruluş ve örgüt adları ilk sırada olmak üzere, sözcük grubunun kısaltılması anlatımda önemli kolaylıklar sağlar. Dolayısıyla burada kısaltmaya başvurmadaki en önemli amaçlardan biri simgeleştirerek akılda kalıcılığı ve kolay kullanımı sağlamaktır. Uluslararası Örgütler Yıllığında bulunan sağlık örgütlerinin tamamını İngilizce, Fransızca ve Türkçe açısından kısaltmalarını incelediğimizde, kısaltmaların neredeyse tamamında örgütün İngilizcedeki kısaltmasının hiçbir değişiklik yapılmadan aynen kullanıldığı görülmektedir (Yenioğlu, 2020). Bu kısaltmaların oluşturulmasında yöntem olarak örgütün adında kullanılan sözcüklerin ya da terimlerin baş harfleri alınarak yapılmaktadır. Bununla birlikte, hem Türkçede hem de Fransızcada örgüt adının İngilizcedeki biçimiyle kullanılmadığı ve çevirisinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu örgütlerin adları Türkçeye aktarıldıkları halde Türkçe kısaltma oluşturulma yoluna neredeyse hiç gidilmemiştir, daha ziyade örgütün İngilizcedeki kısaltması olduğu biçimiyle Türkçe örgüt adlarının tamamında kullanılmaktadır. Fransızcada ise bu örgütlere az da olsa kısaltmalar oluşturulduğu saptanmıştır, 161 sağlık örgütünün 50'sinin Fransızca kısaltması yapılmıştır (Ek 1). Uluslararası Örgütler Birliği'nin yıllığını incelediğimizde toplamda 161 sağlık örgütü bulunduğunu ve bu örgütlerden yirmi iki tanesinin Türkçeye hiç aktarılmadığını söyleyebiliriz (Bkz. Ek 2). Türkçeye aktarılmamış sağlık örgütlerinin Fransızca ve İngilizcedeki adları ve kısaltmaları aşağıda verdikten sonra bunların incelemesine geçeceğiz:

- (a) International Commission for the Prevention of Alcoholism and Drug Dependency(ing.)- ICPA
Commission internationale pour la prévention de l'alcoolisme (fr.)- ICPA
- (b) International Federation for Tropical Medicine(ing.)- IFTM
Fédération internationale de médecine tropicale (fr.)- IFTM
- (c) World Alliance for Wound and Lymphedema Care (ing.)- WAWLC
Alliance Mondiale pour les Soins de Plaies et du Lymphoedème (fr.)-WAWLC
- (d) Worldwide Hospice Palliative Care Alliance (ing.)-WHPCA
Worldwide Hospice Palliative Care Alliance (fr.)-WHPCA
- (e) International Psychogeriatric Association (ing.)- IPA

- Association internationale de psychogériatrie(fr.)- IPA
- (f) International Retrovirology Association (ing.)- IRA
Association internationale de rétrovirologie (fr.)- IRA
- (g) International Society for Digestive Surgery (ing.)- ISDS
Société internationale de chirurgie digestive (fr.)- ISDS
- (h) International Society for Pathophysiology (ing.)-ISP
Société internationale de pathophysiologie (fr.)- ISP
- (i) International Society of Endocrinology (ing.)- ISE
Société internationale d'endocrinologie ISE (fr.)- ISE
- (j) International Federation for Family Health (ing.)- IFFH
Fédération internationale pour la santé de la famille(fr.)- IFFH
- (k) International Federation of Anti-Leprosy Associations (ing.)- ILEP
Fédération internationale des associations contre la lèpre (fr.)- ILEP
- (l) World Council of Optometry (ing.)- WCO
Conseil Mondial d'Optométrie (fr.)- OMD
- (m) Alliance for Cervical Cancer Prevention (ing.)- ACCP
Alliance pour la prévention du cancer du col de l'utérus (fr.)- ACCP
- (n) International Treatment Preparedness Coalition (ing.)-ITPC
Coalition internationale de la préparation au traitement (fr.)- ITPC
- (o) Tuberculosis Surveillance Research Unit (ing.)-TSRU
Unité de recherche sur la surveillance de la tuberculose (fr.)-TSRU
- (p) World Association of Integrated Medicine (ing.)-WAIM
Association mondiale de médecine intégrée (fr.)- WAIM
- (q) World Public Health Nutrition Association (ing.)-WPHNA
Association mondiale de santé publique et de Nutrition (fr.)- WPHNA
- (r) Stress and Anxiety Research Society (ing.)- STAR
Société internationale de recherche sur le stress et l'anxiété (fr.)- STAR
- (s) Global Allergy and Asthma Patient Platform(ing.)- GAAPP
Plateforme internationale de patients allergiques et asthmatiques (fr.)- GAAPP
- (t) Global Colon Cancer Association (ing.) - GCCA
Global Colon Cancer Association (fr.) - GCCA
- (u) International Society of Autogenic Training and Psychotherapy (ing.) –ISATAP

Société Internationale pour le Training et la Psychothérapie Autogènes (fr.) – ISATAP

(v) Network Health for All (ing.) – MMI

Organisation Internationale de Cooperation pour la Santé (fr.)- OICS

İlk sırada (a) yer alan Fransızca ve İngilizcede ICPA olarak kısaltılmış olan *International Commission for the Prevention of Alcoholism and Drug Dependency* (ing.) ve *Commission internationale pour la prévention de l'alcoolisme* (fr.) örgütü yer almaktadır. Örgütün kısaltması ICPA olarak oluşturulmuştur. Bu örgütün kısaltması İngilizce adında yer alan ilk dört sözcüğün baş harfleriyle oluşturulmuştur. İngilizceden çevirisini ele aldığımızda ise *Uluslararası Alkolizm ve Uyuşturucu Bağımlılığını Önleme Komisyonu*, Fransızcadaki adından hareketle Türkçeye çevirisi ise *Uluslararası Alkolizmin Önlenmesi Komisyonu* biçimindedir. Bu örgütü Türkçeye *Uluslararası Alkol ve Uyuşturucu Bağımlılığını Önleme Topluluğu* olarak en genel adıyla çevirebiliriz ve kısaltma olarak ta ULAUBÖT'u öneriyoruz. Bu örgüt içki, tütün ve uyuşturucunun birey üzerindeki fizyolojik, zihinsel ve ahlaki etkileri ve sosyal, ekonomik, politik sonuçları hakkında bilimsel araştırmalar yapar.

İkinci olarak (b) İngilizce ve Fransızcada kısaltması IFTM biçiminde kullanılan, *International Federation for Tropical Medicine* (ing.) ve *Fédération internationale de médecine tropicale* (fr.) örgütünde, Fransızca adında “de” ilgeci ve İngilizce adında ise “for” ilgeci kullanılmıştır. Bu ilgeçleri Türkçedeki karşılıklarıyla aktarmak örgütün adını anlamsız kılacağından bunları çeviri sürecinde göz önünde bulundurmuyoruz. Bu örgütün adını Türkçeye sözcüğü sözcüğüne yöntemiyle *Uluslararası Tropikal Tıp Federasyonu* olarak aktarıyoruz ve kısaltma olarak UTIF'ı öneriyoruz.

Uluslararası Tropikal Tıp Federasyonu, tropikal bölgelerdeki tıp bilimiyle ilgilenmektedir. Sıtma humma gibi insanlık tarihinde milyonlarca insanın ölümüne sebep olan hastalıklar tropikal bölgelerde hâlen devam etmektedir. Uluslararası sağlığın ilerlemesine katkıda bulunmak, tropikal tıpta eğitim ve öğretim fırsatları hakkında bilgi yaymak, belirli konularda bölgesel toplantılarla bilimsel oturumlar yapma gibi görevleri vardır. Türkiye’de tropikal bir bölgede olmadığı için bu örgütün tanınmadığını düşünmekteyiz.

(c) maddesinde WAWLC kısaltmasıyla *World Alliance for Wound and Lymphedema Care* (ing.) ve *Alliance Mondiale pour les Soins de Plaies et du Lymphoedème* (fr.) örgütü bulunmaktadır. İngilizcedeki WAWLC kısaltması Fransızcada da aynı biçimde kullanılmaktadır. Bilimsel adından dolayı ödünç alma yöntemiyle çevrilen bu örgüt *Lymphedema* (ing.) ve *Lymphoedème* (fr.) sözcüğünü *Lenfödem* olarak almaktadır. Bu çeviri yöntemiyle aktaracak olursak örgüte *Dünya Yara ve Lenfödem Bakımı Birliği* biçiminde çevirebiliriz. Bu örgüte söyleyişi kolaylaştırmak amacıyla DYALEB kısaltmasını öneriyoruz. Söz konusu örgüt, yaralar ve lenfatik sistemin bozukluklarından dolayı meydana gelen bozuklukluğun iyileştirilmesi konusunda çalışmalar yürütmektedir.

(d) maddesinde *Worldwide Hospice Palliative Care Alliance* (ing.) ve *Worldwide Hospice Palliative Care Alliance* (fr.) örgütü bulunmaktadır. Fransızca ve İngilizcede kısaltması WHPCA biçiminde aynı olan örgütün Fransızcaya çevirisi bulunmamaktadır. Bu nedenle Fransızcada, İngilizcedeki adı kullanılmaktadır. Örgütü Türkçeye *Dünya Darülaceze Geçici Bakım Birliği* olarak aktarıyoruz. Örgüte kısaltma olarak DÜGEB'i oluşturuyoruz.

Bu örgütün amacına gelecek olursak, kaliteli bir yaşam sürmeden yoksun insanların ağrı ve sıkıntılı bir biçimde ölmemesi amacıyla darülaceze ve geçici bakıma evrensel erişimin olduğu bir dünya için çabalamaktadır. Örgüte göre; muhtaç kişiler, ihtiyaç duydukları her yerde ve zamanda bakım hizmetlerine erişebilmelidir. Örgüt, yerel ve ulusal bakım evleri ve geçici bakım sağlayanlar, hükümetlerin sağlık çalışanları ile çalışır ve para toplar. Hastaların, bakıcılarının ve yerel bakımevlerinin ve geçici bakım hizmetlerinin söz sahibi olmasını ve politikacıların onları dinlemesini ister.

(e) maddesinde kısaltmasını İngilizceden alan örgüt (IPA) *International Psychogeriatric Association* (ing.) ve *Association internationale de psychogériatrie* (fr.) bulunmaktadır. Bu örgütü Türkçeye *Uluslararası Ruhsal Yaşlılık Derneği* olarak çevirdik, *Psychogeriatric* (ing.) ve *psychogériatrie* (fr.). Kaynak dilde kısaltmasının oluşturmasında olduğu gibi hedef dilde de örgütün içinde yer alan sözcüklerin baş harflerinden yararlanarak ve söylenişi de kolaylaştırmak için sesli bir harf kullanarak URYAD kısaltmasını oluşturuyoruz.

Uluslararası Psikogeriatri Derneği, elliden fazla ülkedeki üyesiyle beraber, yaşlı insanlara tüm zihinsel sağlık sorunları konusunda yardımcı olmaktadır. Örgüt büyük bir zihin sağlığı ekibi ile çalışmaktadır. Yani üyelerinin arasında psikiyatristler, nörologlar, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar ve çok daha farklı tıp disiplininde çalışan birçok sağlık çalışanı bulunmaktadır.

(f) maddesinde bulunan, İngilizce ve Fransızcada IRA biçiminde aynı kısaltması olan *International Retrovirology Association* (ing.) ve *Association internationale de rétrovirologie* (fr.) örgütü bulunmaktadır. Türkçeye çevirirken çok teknik bir terimle karşılaştığımızdan dolayı ödünç alma yöntemini yeğliyoruz ve *Retrovirology* (ing.) ve *Rétrovirologie* (fr.) sözcüğünü *Retroviroloji* olarak alıyoruz. Bu örgütün adını *Uluslararası Retroviroloji Derneği* olarak Türkçeye aktarıyoruz. Örgüte kısaltma olarak URD'yi öneriyoruz.

Bu örgütün amacı retroviroloji araştırmasını, özellikle insan T-lenfotropik virüsü (HTLV) enfeksiyonlarının ve ilgili hastalıkların araştırılması, araştırma grupları arasındaki iş birliğini geliştirmek ve yeni eleştirel analiz için bir platform sağlamaktır.

(g) maddesinde *International Society for Digestive Surgery* (ing.) ve *Société internationale de chirurgie digestive* (fr.) örgütü yer almaktadır. Örgütün kısaltması İngilizce adında bulunan sözcüklerin baş harflerinden hareketle ISDS biçiminde oluşturulmuştur. Bu örgütü, Türkçeye çevirirken birebir çeviri yöntemiyle aktardık: *Uluslararası Sindirim Cerrahisi Derneği*. Bu örgütün kısaltması için USCED kısaltmasını öneriyoruz.

Bu örgütün amacı adından da anlaşıldığı gibi mide ve bağırsak cerrahisi ilgi alanıdır. Mide-bağırsak sistemi çiğneme ve yutma, sindirim, emilim, boşaltım ve sindirim sistemi bütününden oluşur. Mide-bağırsak cerrahisindeki gelişmeler hakkında tıp dünyasına güncel bilgiler sunmak, klinik çalışmaları teşvik etmek ve gelişmiş araştırmalar yapmak örgütün görevleridir. Örgüt aynı zamanda siyasi, irksal, düşünce ve dini ayrımcılığa yer verilmemesini kararlaştırdı.

(h) maddesinde *International Society for Pathophysiology* (ing.) ve *Société internationale de pathophysiologie* (fr.) örgütünü ele alıyoruz. Örgütün İngilizce ve Fransızca kullanılan kısaltması ISP biçimindedir. Bu örgütün adını hedef dile aktarırken örgütün kaynak dildeki adında yer alan *Pathophysiologie* (fr.) terimini ödünç alarak bu terimin Fransızcadaki okunuş biçiminde *Patofizyoloji* Türkçeye aktarıyoruz. Bu durumda örgütün tam adı *Uluslararası Patofizyoloji Derneği* biçiminde olacaktır. Kısaltmasında ise İngilizce ve Fransızcasında olduğu gibi Türkçede de örgütün isminin baş harfleriyle UPAD biçiminde bir kısaltma yolunu seçiyoruz.

Uluslararası Patofizyoloji Derneği, insan ve hayvan patofizyolojisi üzerinde çalışan tüm toplumlara ve bireyleri bir araya getirmeyi amaçlar.

(i) maddesinde *International Society of Endocrinology* (ing.) ve *Société internationale d'endocrinologie* (fr.) örgütünü kısaltmasını ISE olarak İngilizceden almıştır. Bu örgütü Türkçeye ödünç alma yöntemini kullanarak aktardık. Bu örgütü *Uluslararası Endokrinoloji Derneği* olarak Türkçeye çeviriyor ve kısaltmasını da ULED biçiminde oluşturuyoruz.

Bu örgüt iç salgı bilimini ve metabolizma ile ilgili tüm alanları birleştiren küresel bir ağıdır. Endokrin, iç salgı bezleri, bozukluğu olan insanlara iyileştirmeye yönelik bir örgüttür. Vizyonunu yerine getirmek için üyeleriyle ortak çalışmalar yapar.

(j) maddesinde bulunan *International Federation for Family Health* (ing.) ve *Fédération internationale pour la santé de la famille* (fr.) örgütünü kısaltmasını İngilizce adından almış ve IFFH olarak kısaltılmıştır. Örgütü sözcüğüne çeviri yöntemi ile *Uluslararası Aile Sağlığı Örgütü* olarak Türkçeye çevirebiliriz. Bu örgüte kısaltma olarak ULAS'ı oluşturuyoruz.

Bu örgütün amacı sosyal ve ekonomik açıdan geri kalmış bölgelerde yeterli sağlık hizmetlerine erişimi artırmak, ailelerde ve topluluklarda hastalık maliyetini azaltmak ve davranışsal, sosyal, ekonomik, teknolojik ve çevresel faktörleri ele alan toplum temelli çözümlerin geliştirilmesi yoluyla halk sağlığını iyileştirmektir.

(k) maddesinde yer alan *International Federation of Anti-Leprosy Associations* (ing.) ve *Fédération internationale des associations contre la lèpre* (fr.) adlı örgütünü incelediğimizde örgütün adında geçen *anti-leprosy* ve *contre la lèpre* ifadeleri sözcüğüne *Lepra'ya karşı* olarak çevirilebilir. Türkçeye *Uluslararası Cüzzamla Mücadele Eden Dernekler Örgütü* olarak aktarabiliriz. *Lepra* sözcüğü Türkçeye tıp terimi olarak Fransızca yoluyla Latince'den girmiştir. Bu hastalık Türkçede ise *hansen* hastalığı ya da günlük dilde cüzzam hastalığı olarak bilinir. Bu örgütün kısaltması diğer örgüt adlarındaki kısaltmalardan oldukça farklıdır. Zira bu örgütün kısaltması örgütün adından hareketle

değil de Fransızca ve İngilizcede Latincedeki *lepra* sözcüğünün ilk üç harfi alınarak ve *International* sözcüğünün de *ilk* harfi alınarak ILEP biçiminde oluşturulmuştur. *Uluslararası Cüzzamla Mücadele Eden Dernekler Örgütü*'ne kısaltma olarak UCMED'i oluşturuyoruz.

Bu örgüt diğer hastalıklar gibi genel tıbbi hizmetler yoluyla tedavi edilmesi gereken bir hastalık olarak görülmesi gerektiğini savunur. Cüzzamın yayılmadığı alanlarda dâhil olmak üzere önlem almaya ve sağlık düzeyini daha iyiye götürmeyi amaçlayan bir örgüttür.

(l) maddesinde bulunan *World Council of Optometry* (ing.) ve *Conseil Mondial d'Optométrie* (fr.) örgütünü incelediğimizde iki örgütün de kendine özgü baş harfleriyle oluşturulmuş bir kısaltması olduğunu görüyoruz. Türkçeye ise *Dünya Optometri Konseyi* olarak çevirip, biz de örgütün baş harfleriyle bir kısaltma önerebiliriz: DOK. Ödünç alma yöntemi kullanarak *Optometri* adıyla Türkçeye çevrilmiştir.

Optometri, göz ve göz sisteminin tıbbi bozukluklarının teşhisi ve tedavisi ile ilgilenen bir sağlık alanıdır. Bu örgüt dünya çapında *optometri* ve *optometristleri* destekler. İhtiyaç sahibi toplumlara göz ve görme bakımı sağlanmasına yönelik programlara destek sağlar. Optometri biliminin ilerlemesini teşvik eder. Dünya Sağlık Örgütü'nün Önlenabilir Körlük ve Görme Bozukluğunun Önlenmesi için Küresel Eylem Planı 2014-2019'a yanıt olarak Dünya Optometri Konseyi (WCO) tarafından üretilmiştir.

(m) maddesinde *Alliance for Cervical Cancer Prevention* (ing.) ve *Alliance pour la prévention du cancer du col de l'utérus* (fr.) örgütü bulunmaktadır. Örgütün kısaltması İngilizce ve Fransızcada ACCP olarak, İngilizcedeki baş harfleriyle oluşturulmuştur. Örgütü İngilizceden sözcüğü sözcüğü yöntemi ile *Serviks Kanserini Önleme Birliği* olarak çevirirken Fransızcadan sözcüğü sözcüğü yöntemi ile çevirdiğimizde *Rahim Ağzı Kanseri Önleme Birliği* olarak çevirebilir. Türkçeye iletişimsel çeviri yöntemi ile *Rahim Ağzı Kanseri* olarak aktarılan *Cervical Cancer* terimi, örgüt olarak baktığımızda tıp terimleri hakkında bilgisi olmayan ve halk dilinde daha açıklayıcı olacağı için *Rahim Ağzı Kanserini Önleme Birliği* biçiminde aktarmak daha yerinde olacaktır. Kısaltma olarak RAKÖB olarak baş harfleriyle anlamlı bir kısaltma önerebiliriz.

Bu örgütün amacı gelişmekte olan ülkelerin çoğunda orta yaştaki kadınlarda görülen bu kanserin önlenmesine yönelik tedbirler almaktır.

(n) maddesinde Fransızca ve İngilizcede ortak kısaltması ITPC olan örgüt, *International Treatment Preparedness Coalition* (ing.) ve *Coalition internationale de la préparation au traitement* (fr.) bulunmaktadır. Örgüt bu kısaltmayı İngilizce adından almıştır. Bu örgütü Türkçeye sözcüğü sözcüğü çeviri yöntemiyle *Uluslararası Tedavi Hazırlık Kurulu* olarak çevirebiliriz. Örgüte kısaltma olarak baş harfleriyle anlamlı bir biçimde oluşturduğumuz UTHAK kısaltmasını öneriyoruz.

Örgütün adında geçen *tedavi hazırlık ifadesi* hastalarının tedaviye erişim hakkının olmasını belirtmektedir. Örgüt, HIV tedavisi ve hayat kurtaran ilaçlara evrensel erişim sağlamak için çalışan küresel bir insan ağıdır.

(o) maddesinde *Tuberculosis Surveillance Research Unit* (ing.) ve *Unité de recherche sur la surveillance de la tuberculose* (fr.) örgütü yer almaktadır. Örgütün kısaltmasına baktığımızda İngilizceden alındığını görüyoruz: TSRU. Örgüt adının içerisinde tıbbi bir terim bulunmaktadır. Fransızca *tuberculose* (verem) sözcüğü, dilimizde Fransızcadaki söyleyiş biçimiyle girmiş ve *tüberküloz* olarak Türkçeye yerleşmiştir. Örgütü Türkçeye *Verem Gözetim Araştırma Birimi* olarak çevirebiliriz, kısaltmasını da Türkçeye çevirisindeki baş harflerinden rahatlıkla VEGAB biçiminde oluşturuyoruz. Bu örgütün amacı veremin yayılma yollarının incelenmesi, kalıtım, biyoloji, fiziksel çevre, sosyal çevre ve yaşam biçimlerinin nasıl etkilendiğinin araştırılmasıdır. Çeşitli ülkelerde planlanan, devam eden araştırma projeleri yıllık toplantılarında sunulmaktadır.

(p) maddesinde İngilizce ve Fransızcada ortak kısaltması WAIM olan, *World Association of Integrated Medicine* (ing.) ve *Association mondiale de médecine intégrée* (fr.) örgütü yer almaktadır. Örgüt, kısaltmasını İngilizce adının baş harflerinden almıştır. Örgütün adını Türkçeye çevirdiğimizde *Dünya Bütünleşik Tıp Topluluğu* olacaktır. Örgüte kısaltma olarak baş harfleriyle ve son sözcüğün de ilk iki harfini alarak DÜBTO biçiminde söylenişi kolay bir kısaltma oluşturabiliriz.

Bütünsel tıp, insanın duyu, ruhu, zekâsını ve bedenini bir bütün olarak insanların sağlık ve refah içinde hayatlarını sürdürmelerine yardımcı olmak için doğu ve batı tıbbını birleştiren bir uzmanlık dalıdır. Örgüt, bilimsel ve geleneksel sistemlerin bir araya getirilerek eğitim, tedavi, öğretim, araştırma ve ulusal uygulamanın geliştirilmesi görevini üstlenmiştir.

(q) maddesinde *World Public Health Nutrition Association* (ing.) ve *Association mondiale de santé publique et de Nutrition* (fr.) örgütü bulunmaktadır. Örgütün kısaltmasında bir anlam oluşturulmamıştır. Görüldüğü üzere kısaltması, örgütün İngilizce adının sadece baş harfleri alınarak oluşturulmuştur: WPHNA. Örgütün adını Türkçeye sözcüğü sözcüğüne çeviri yöntemi ile *Dünya Halk Sağlığı Beslenme Topluluğu* biçiminde çevirebiliriz. Söylenişini ve akılda tutulmasını kolaylaştırmak amacıyla örgütün adındaki baş harflerden yararlanarak HASBET kısaltmasını öneriyoruz.

Dünya Halk Sağlığı Beslenme Derneği bireysel bir üyelik kuruluşudur. 65'ten fazla ülkeden üyeleri küresel bir ağ oluşturmaktadır ve çalışmalarında üyeler birbirlerini destekleyecek görüş alışverişinde bulunmak için dinamik bir forum oluştururlar. Örgütün amacı üyeleriyle birlikte, daha iyi halk sağlığı beslenmesini teşvik edecek politika ve programlarının etkili bir biçimde geliştirilmesi ve sunulmasını desteklemektir.

(r) maddesinde yer alan *Stress and Anxiety Research Society* (ing.) ve *Société internationale de recherche sur le stress et l'anxiété* (fr.) örgütü, Fransızca ve İngilizce de STAR olarak kısaltılmıştır. Örgütün bilinen bir diğer adı ise *Society for Test Anxiety Research*'tir. İngilizce olarak yaygın kullanılan adıyla, baş harflerinden anlamlı bir kısaltma oluşturulduğu görülmektedir: STAR. *Stres ve Kaygı Araştırmaları Derneği* olarak Türkçeye çevirdiğimiz örgütün kısaltmasını SKAD biçiminde oluşturuyoruz.

Son yıllarda, *anksiyete* (kaygı) bozukluğu, yani kaygı konusu oldukça gündemde olup nedenleriyle ilgili geniş çaplı araştırmalar yapılmaktadır. *Stres ve Kaygı*

Araştırmaları Derneği, stres, stresle baş etme ve kaygı sorunlarına ilgi duyan çok disiplinli, uluslararası bir araştırma kuruluşudur. Otuz beşten fazla ülkeden üyesi, çok çeşitli stres ve kaygı ile ilgili durumlar üzerinde araştırma bulguları ve klinik uygulamalar konusunda bilgi alışverişinde bulunmak için yılda bir kez toplanmaktadır. Örgütün konferansları sadece stres ve kaygı üzerine odaklı değildir, aynı zamanda tüm dünyada ruhbilimin çalışma alanları ve uygulanma yöntemleri hakkında da araştırmalar yapar.

(s) maddesinde GAAPP kısaltması olan *Global Allergy and Asthma Patient Platform*(ing.) ve *Plateforme internationale de patients allergiques et asthmatiques* (fr.) örgütü bulunur. Örgüt İngilizce ve Fransızcada aynı kısaltmayı kullanmaktadır. GAAPP kısaltmasını İngilizce adının baş harflerinden aldığı görülmektedir. Adının içerisinde geçen sözcüklerin tamamı teknik terimlerden oluşmaktadır. Bunların karşılığı tam olarak Türkçede bulunmasa da yaygın ve yerleşik terimler olarak tanımlayabiliriz. Bu örgütü Türkçeye *Küresel Alerji ve Astım Hastaları Platformu* olarak aktarıyoruz. Örgüte kısaltma olarak KÜRAH kısaltmasının uygun olacağını düşünüyoruz.

Küresel Alerji ve Astım Hastaları Platformu, alerji, astım, egzama ve ürtiker etkisini en aza indirmek için hükümet ve sağlık kuruluşları ile birlikte çalışır. Bu hastalıklara sahip toplumları güçlendirmek ve gelişmekte olan ülkelere hastalar için gerekli teşhis ve tedavi yöntemleri konusunda yardım gibi amaçları vardır.

(t) maddesinde İngilizce ve Fransızcası tamamıyla aynı terimlerle oluşturulan ve kısaltmayla GCCA olan, *Global Colon Cancer Association* (ing) ve *Global Colon Cancer Association* (fr.) örgütü yer almaktadır. Örgütü Türkçeye *Dünya Bağırsak Kanseri Derneği* olarak aktarıyor ve kısaltma olarak da DÜBAKD'ı oluşturuyoruz. Türkçeye doğrudan *kolon* biçiminde yerleşmiş olan bu terimi *bağırsak* olarak çeviriyoruz. Her ne kadar tıp terimcesinde *kolon* olarak yerleşmişse de Türkçede anlamına uygun düştüğünden *bağırsak* olarak da kullanabileceğimizin uygun olacağını düşünüyoruz.

Dünya Bağırsak Kanseri Derneği, dünyadaki tüm kolon kanseri hastalarının mücadeledeki ortak sesidir. Hastaların kaliteli bir tedaviye ulaşmasını, kuruluşlarla işbirliğini ve dünya çapında hasta merkezli politikaları savunur.

(u) maddesinde ISATAP kısaltması ile *International Society of Autogenic Training and Psychotherapy* (ing.) ve *Société Internationale pour le Training et la Psychothérapie Autogènes* (fr.) örgütü bulunmaktadır. Örgütün kısaltması İngilizce adının baş harfleriyle oluşturulmuştur. *Otojenik* ve *Psikoterapi* terimleri Fransızcada okunduğu biçimiyle Türkçeye geçmiş olup ruhbilim alanında sıklıkla kullanılan terimlerdir. Örgütü Türkçeye *Uluslararası Otojenik Eğitim ve Ruhsal Tedavi Derneği* olarak çeviriyor ve kısaltma olarak da OTERD'in uygun olduğunu düşünüyoruz.

Otojen, belirli yöntemleri olan bir tür gevşeme, düşünme yöntemidir. Otojenik eğitim, olumsuz düşüncelerin değişmesinde ve stresle başa çıkmada yardımcı olmaktadır. Danışmanlar ve eğitimciler tarafından uygulanan içsel sorunları çözüme kavuşturmayı, fiziksel ve zihinsel sağlığı, yaratıcılığı ve çevreye uyumu amaçlar. 2014 yılında kurulan *Uluslararası Otojenik Eğitim ve Ruhsal Tedavi Derneği*'nin amacı ise otojeniklerin uygulanması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

Son olarak *Network Health for All* (ing.) – MMI ve *Organisation Internationale de Coopération pour la Santé* (fr.)- OICS örgütü listemizin en sonunda yer almaktadır. Örgütü Türkçeye çevirirken tek örgütten bahsedilmesine rağmen iki ayrı anlama gelen çevirisi söz konusudur. Örgütü Türkçede daha kapsamlı bir anlamı ifade edeceği için Fransızcadaki adını temel alarak aktarmayı yeğliyoruz: *Uluslararası Sağlık İşbirliği Örgütü*. Kısaltma olarak USİ'yi öneriyoruz. Bu örgütün amacı uluslararası sağlık işbirliğinin kalitesini ve etkinliğini artırmak, insan odaklı sağlık politikaları geliştirmek ve küresel boyutta sağlığın korunmasıdır.

5. Sonuç

Bugüne kadar Türkiye’de yapılmış olan uluslararası örgütlerin çevirisi ve kısaltmaları konusu ile ilgili çalışmalar oldukça sınırlı kalmaktadır. Üstelik de yapılan çalışmaların hem kapsamlı olmadığı hem de birçok açıdan tutarsızlıklar içerdiği görülmektedir. Örgüt adlarının Türkçeye aktarılması her şeyden önce bu örgütlerin Türkiye’de kamuoyu tarafından bilinmesine önemli katkı sağlayacaktır. Örneğin bazı uluslararası örgütler geçmişte Türkçeleştirilmiş olduğundan dolayı kullanımı toplumda gittikçe yaygınlaşmıştır. Çoğunluk tarafından bilinen *World Health Organization* Türkçeye *Dünya Sağlık Örgütü* olarak çevrilmiş ve örgütün kısaltması da örgütün baş harflerinden hareketle *DSÖ* biçiminde oluşturulmuştur. Buna benzer örnekleri çoğaltmak olasıdır: *United Nations* (ing.), *Birleşmiş Milletler* (BM), *World Trade Organization -Dünya Ticaret Örgütü* (DTÖ) gibi. Bu örgüt adları ve kısaltmaları Türkçeye çoktan yerleşmiştir.

Bu araştırmada, toplamda 161 faal sağlık örgütünü Türkçeye çevirisi ve kısaltmaları bakımından inceledik. Bunlardan, 22’sini ilk defa bu çalışma kapsamında Türkçeye aktardık ve kısaltma önerisinde bulunduk. Bunların dışında kalanlarının tamamını da kısaltmalarıyla birlikte, dilbilimsel ve anlamsal açıdan inceledik. Bu örgüt adlarının çevirisinde en çok kullanılan yöntemin sözcüğü sözcüğüne çeviri ve ödünç alma yöntemi olduğunu söyleyebiliriz. Bu iki yöntem arasında, ödünç alma yöntemi sağlık örgütleri alanında en çok başvurulan yöntemdir. Zira birçok hastalık bilimi ve hastalıkla ilgili terimin Türkçede eşdeğeri henüz oluşturulmadığından bu alanda yabancı terimlerin birçoğu kaynak dilden Türkçeye kaynak dilde okunduğu biçimiyle aktarılmıştır. Bu durumda İngilizce söylenişinden ziyade Fransızcadaki söyleniş biçiminin yeğlendiği görülmektedir. Zira bu duruma Fransızca ile Türkçe arasındaki %70 bir ses benzerliği (Sığircı, 2006) bulunmasının yol açtığını söyleyebiliriz.

Sağlık örgütlerinin tamamının adında, “örgüt” adı yerine daha ziyade *komite*, *konsey*, *dernek*, *birlik*, *federasyon*, *topluluk*, *ittifak*, *ortaklık*, *konsorsiyum*, *hareket*, *teşkilat* ve *ajans gibi* ifadeler kullanılmaktadır. Örgüt adlarında, sıklıkla hastalığı belirtmekte kullanılan *maksilofasya*, *ateroskleroz*, *diyabet*, *osteoartrit*, *adenomyosis*, *kayropraktik*, *epilepsi*, *pediatri*, *prematüre*, *ostomi*, *spina bifida* ve *hidrosefali*, *cerebral palsy*, *kardiyovasküler vb. gibi* tıp terimleri veya o hastalığı araştıran bilim alanını belirten *fleboloji*, *hematoloji*, *endokrinoloji*, *odyoloji*, *toksikoloji*, *jinekoloji*, *nefroloji*, *vb. gibi* terimler kullanılmaktadır. Ayrıca bu terimler yabancı dilden Türkçeye aktarıırken genellikle yabancı dildeki söyleniş biçimiyle Türkçeye aktarılmış ve buna göre yazıya dökülmüştür (Bkz. Ek 2: Tablo 2). Bunun dışında, örgütün uluslararası olduğunu belirtmek için genellikle *uluslararası veya dünya* sözcükleri kullanılmaktadır.

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin kısaltmalarına gelince, bu örgüt adlarında kullanılan kısaltmaların neredeyse tamamının İngilizcedeki adından hareketle oluşturulduğu ve üç dilde de (İngilizce, Fransızca ve Türkçede) aynı biçimde kullanıldığı görülmektedir. Hatta Fransızca ve Türkçede örgüt adının bu dile çevrilmiş olmasına rağmen İngilizce kısaltmasının hiçbir değişiklik yapılmadan olduğu gibi kullanıldığını görüyoruz. Bununla birlikte 22 örgüte İngilizcedeki kısaltmasından farklı olarak Fransızca yeni bir kısaltma oluşturulduğunu da belirtmek gerekir. Bu araştırma sürecinde elde ettiğimiz sonuçlardan hareketle, örgütlere kısaltma oluşturulma yöntemleri genel kısaltma yöntemlerinden oldukça farklıdır. Toplamda kısaltma oluşturmak için beş farklı yöntem kullanılmaktadır. Bunlardan en çok kullanılanı örgütün isiminde yer alan sözcük ya da terimlerin baş harfleri alınarak yapılmıştır. İkinci kısaltma yönteminde, kısaltmaya büyük harfle başlanırken yanına konan harfin küçük harf olması ve anlamlı bir sözcük oluşturulmaya çalışılmasıdır. Üçüncü olarak, örgütün isminde yer alan sözcükte bulunan ilk iki harf alınarak da kısaltma yapıldığı görülmektedir. Bu biçimde yapılan örgüt kısaltmalarında, kısaltma adından uyumlu bir söz grubu oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Sözcük grubunda sessiz harflerin yanına, örgütün adında yer alan sesli harf getirilerek söyleyişi kolaylaştıracak biçimde kısaltma yapılmıştır. Dördüncü kısaltma yönteminde ise kısaltmada yer alan harfler çeşitli simgeler ve rakamlarla birleştirilerek kullanılmaktadır: A4HP (*Sağlığın Teşviki ve Geliştirilmesi Birliği*). Son yöntemde ise, yukarıda söylediğimiz biçimlerden tamamıyla farklı bir yöntem kullanılmaktadır. Örgütün adında kullanılan harfleri hiç göz önünde bulundurmadan, sadece örgüt adında kullanılan hastalık adındaki harfler alınarak oluşturulmuştur. Örneğin *International Federation of Anti-Leprosy Associations* (ing.) adlı örgütün kısaltması, bu örgütün adında geçen *leprosy* “cüzzam” hastalığının *Latince*deki karşılığı olan *lepra* sözcüğünün içinde geçen üç harf ve örgütün adında geçen *international* sözcüğünün de ilk harfi alınarak ILEP biçiminde yapılmıştır. Bu kısaltma yönteminin nadiren kullanıldığını belirtmemiz gerekir. Bu durumda araştırmamızdaki sonuçlara göre, kısaltma oluşturma yöntemleri sadece belli başlı yöntemlere dayanmamaktadır, çok farklı yöntemlerin de kullanıldığı sonucuna varıyoruz. Bu bağlamda gerek kısaltmanın oluşturulmasında gerekse de nasıl yapılacağına dair kesin ve genel bir kural oluşturmanın oldukça zor olduğunu söyleyebiliriz.

Sonuç olarak, uluslararası örgüt adlarının Türkçeye çevirisi ve kısaltmalarının oluşturulması, bu kısaltmaların kullanımının ve adının Türkçe olarak yerleşmesi için yazılı ve görsel basın yayın organlarına önemli bir görev düşmektedir. Bazı örgüt adları Türkçeye çevrilmesine ve kısaltma üretilmesine rağmen, bu ad ve kısaltmanın kullanılmadığı sadece sözlüklerde ya da akademik çalışmalarda birer öneri olarak yerini korumaya devam ettiği görülür. Bu durumun değişmesi için başta devletin bütün kurumlarının ve özellikle de TDK'nın, üniversitelerin, bu konuda öncü bir görev üstlenmesi kaçınılmaz görülmektedir. Ana dilin yabancı etkilere karşı korunması konusundaki bilinç ilköğretimden itibaren, eğitim öğretimin bütün aşamalarında oluşturulmaya çalışılmalıdır. Bu araştırmanın gerek uluslararası örgüt adlarının Türkçeye aktarılması gerekse de kısaltmalarının oluşturulması konusunda önemli çalışmalar yapılmasına da bir ön ayak oluşturacağını umut ediyoruz. Bu tür çalışmalar, bir taraftan Türkçenin varolan terim zenginliğinin (Bkz. Sığircı, 2016) artmasını sağlarken, diğer

tarafından da Türkiye'nin dünyaya Türkçe olarak uyumunu da önemli ölçüde kolaylaştıracağı kanısındayız.

Yazar Katkıları

Birinci Yazar: İlhami Sığircı %50 (Çalışma Konsepti, Yorumlama)

İkinci Yazar: Simge Yenioğlu %50 (Veri Toplama, Çözümleme)

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Kaynakça

- Acar, K. (2016). İlk baskıdan bugüne TDK Türkçe Sözlük'te kullanılan kısaltmalar, *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 8, 75-92.
DOI: 10.12992/TURUK261
- Ateş, D. (2014). *Uluslararası örgütler devletlerin örgütlenme mantığı*. Dora Yayıncılık.
- Başak, C. (2010). *Uluslararası Örgütler*. Seçkin Yayıncılık.
- Çağırın, M. E. (2013). *Uluslararası Örgütler*. Turhan Kitabevi.
- Çakmak, H. (2014). *Uluslararası ilişkiler: Giriş, kavramlar ve teoriler*. Doğu Kitabevi.
- Çalış, Ş. (2006) *Uluslararası örgütler ve Türkiye*. Çizgi Kitabevi.
- Dayınlarlı, K. (2013). *Hukuk terimleri sözlüğü (Fransızca-Türkçe)*. 4. Baskı. Dayınlarlı Yayıncılık.
- Erkan, M. (2016). Türkçede kısaltmalar ve bu alandaki çalışmalar, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(42).
- Hasgüler, M., & Uludağ M. (2007). *Devletlerarası ve hükümetler dışı uluslararası örgütler: Tarihçe-organlar-belgeler-politikalar*. Alfa Yayınları.
<https://sozluk.gov.tr/dosyalar/KurumVeKurulusAdlarininKisaltmalari.pdf>
- Kardaş, Ş., & Balcı, A. (2014). *Uluslararası ilişkilere giriş*. Küre Yayınları.
- Karluk, R. (2007). *Küreselleşen dünyada uluslararası kuruluşlar*. Beta Yayınları.
- Özgöker, U. (2011). *Uluslararası siyasi, askeri ve ekonomik örgütler*. Dar Yayınları.
- Özşahin, M. (2017). Kısaltmalar, kırpma sözler ve yapı özellikleri. *International Journal of Language Academy*. 5, 441-448. DOI: <http://dx.doi.org/10.18033/ijla>.
- Sığircı, İ. (2000). Terimbilimde tekanlamlılık sorunu, *Dil Dergisi/Language Journal*, 95, 19-25.
- Sığircı, İ. (2006). Fransızcadan Türkçeye geçmiş sözcüklerin ses ve anlam değişimleri açısından incelenmesi. *Dilbilim*, 16, 33-52. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/11365>
- Sığircı, İ. (2015). Türkiye'nin üyeliği açısından Avrupa Birliği dil ve kültür politikaları, *International Journal of Language Academy*, 3(8), 93-97. Doi: <http://dx.doi.org/10.18033/ijla.267>

-
- Sığircı, İ. (2016). In the process of the membership of Turkey to the European Union technical dictionaries of Turkish. *International Journal of Language Academy*. 4/1(10), 115-123. Doi: 10.18033/ijla.347
- Sığircı, İ. (2017). Avrupa Birliği sürecinde Türkiye'nin çeviri ve terim sorunları, *Social Sciences Journal*, 3(11), 1668-1674.
- Sönmezoğlu, F. (2017). *Uluslararası ilişkiler sözlüğü*, 5.Baskı. İstanbul. Der Yayınları.
- Tok Z. (2019). Uluslararası kısaltmaların Türkçeye çevirisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 14, 15-23. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/672700>.
- Türk Dil Kurumu (TDK) (t.y.). Kurum ve kuruluş adlarının kısaltmaları.
- Uluslararası Örgütler Yıllığı. (2021). <https://uia.org/ybio/>
- Virally, M. (1990). *Le droit international en devenir*. Armand Colin.
- Yeniöğlü S. (2020). *Uluslararası örgüt adlarının Türkçeye çevirisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EK 1: İngilizce ve Fransızcadaki adlarını temel alarak Türkçeye aktardığımız ve her birine kısaltma önerisinde bulunduğumuz sağlık örgütlerini topluca aşağıdaki çizelgede veriyoruz:

Örgütün Fransızca Adı	Fransızca Kısaltması	Örgütün İngilizce Adı	İngilizce Kısaltması	Örgüte Türkçe Çeviri Önerisi	Türkçe Kısaltma Önerisi
Commission internationale pour la prévention de l'alcoolisme	ICPA	International Commission for the Prevention of Alcoholism and Drug Dependency	ICPA	Uluslararası Alkol ve Uyuşturucu Bağımlılığını Önleme Topluluğu	ALUBÖT
Fédération internationale de médecine tropicale	IFTM	International Federation for Tropical Medicine	IFTM	Uluslararası Tropikal Tıp Federasyonu	UTTF
Alliance Mondiale pour les Soins de Plaies et du Lymphoedème	WAWLC	World Alliance for Wound and Lymphedema Care	WAWLC	Dünya Yara ve Lenfödem Bakımı Birliği	YALEB
Worldwide Hospice Palliative Care Alliance	WHPCA	Worldwide Hospice Palliative Care Alliance	WHPCA	Dünya Çapında Darülaceze Geçici Bakım Birliği	DÜGEB
Association internationale de psychogériatrie	IPA	International Psychogeriatric Association	IPA	Uluslararası Psikogeriatri Derneği	UPD
Association internationale de rétrovirologie	IRA	International Retrovirology Association	IRA	Uluslararası Retroviroloji Derneği	URD
Société internationale de chirurgie digestive	ISDS	International Society for Digestive Surgery	ISDS	Uluslararası Sindirim Cerrahisi Derneği	USCD
Société internationale de pathophysiologie	ISP	International Society for Pathophysiology	ISP	Uluslararası Patofizyoloji Derneği	UPAD
Société internationale d'endocrinologie	ISE	International Society of Endocrinology	ISE	Uluslararası Endokrinoloji Derneği	ULED
Fédération internationale pour la santé de la famille	IFFH	International Federation for Family Health	IFFH	Uluslararası Aile Sağlığı Örgütü	ULASÖ

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Türkçeye Çevirisi ve Kısaltmasının İncelenmesi

Fédération internationale des associations contre la lèpre	ILEP	International Federation of Anti-Leprosy Associations	ILEP	Uluslararası Cüzzamla Mücadele Eden Dernekler Örgütü	UCMED
Conseil mondial d'optométrie	OMD	World Council of Optometry	WCO	Dünya Optometri Konseyi	DOC
Alliance pour la prévention du cancer du col de l'utérus	ACCP	Alliance for Cervical Cancer Prevention	ACCP	Rahim Ağzı Kanseri Önleme Birliği	RAKÖB
Coalition internationale de la préparation au traitement	ITPC	International Treatment Preparedness Coalition	ITPC	Uluslararası Tedavi Hazırlık Kurulu	UTHAK
Unité de recherche sur la surveillance de la tuberculose	TSRU	Tuberculosis Surveillance Research Unit	TSRU	Verem Gözetim Araştırma Birimi	VEGAB
Association mondiale de médecine intégrée	WAIM	World Association of Integrated Medicine	WAIM	Dünya Bütünleşik Tıp Topluluğu	DÜBTO
Association mondiale de santé publique et de Nutrition	WPHNA	World Public Health Nutrition Association	WPHNA	Dünya Halk Sağlığı Beslenme Topluluğu	HASBET
Société internationale de recherche sur le stress et l'anxiété	STAR	Stress and Anxiety Research Society	STAR	Stres ve Kaygı Araştırmaları Derneği	SKAD
Plateforme internationale de patients allergiques et asthmatiques	GAAPP	Global Allergy and Asthma Patient Platform	GAAPP	Küresel Alerji ve Astım Hastaları Platformu	KÜRAH
Global Colon Cancer Association	GCCA	Global Colon Cancer Association	GCCA	Dünya Bağırsak Kanseri Derneği	DÜBAD
Société Internationale pour le Training et la Psychothérapie Autogènes	ISATAP	International Society of Autogenic Training and Psychotherapy	ISATAP	Uluslararası Otojenik Eğitim ve Psikoterapi Derneği	OTEP
Organisation Internationale de Cooperation pour la Santé	OICS	Network Health for All	MMI	Uluslararası Sağlık İşbirliği Örgütü	USİ

Ek 2: Uluslararası Sağlık Örgütlerinin tamamı ve Kısaltmaları

Örgütün Fransızca Adı	Fransızca Kısaltması	Örgütün İngilizce Adı	İngilizce Kısaltması	Örgütün Türkçe Adı	Türkçe Kısaltması
Fédération internationale de médecine sportive	FIMS	International Federation of Sports Medicine	FIMS	Uluslararası Spor Hekimliği Federasyonu	FIMS
Association internationale de pédiatrie	AIP	International Pediatric Association	IPA	Uluslararası Pediatri Birliği	IPA
Association internationale pour l'étude du foie	IASL	International Association for the Study of the Liver	IASL	Uluslararası Karaciğer Araştırmaları Birliği	IASL
Childhood Cancer International	CCI	Childhood Cancer International	CCI	Uluslararası Çocukluk Çağı Kanseri	CCI
Conseil des organisations internationales des sciences médicales	CIOMS	Council for International Organizations of Medical Sciences	CIOMS	Tıp Bilimleri Örgütleri Uluslararası Konseyi	CIOMS
Association Internationale des Instituts Nationaux de Santé Publique	IANPHI	International Association of National Public Health Institutes	IANPHI	Uluslararası Halk Sağlığı Enstitüleri Birliği	IANPHI
Association Internationale de Chirurgie Buccale et Maxillo-faciale	IAOMS	International Association of Oral and Maxillofacial Surgeons	IAOMS	Uluslararası Oral ve Maksillofasiyal Cerrahi Derneği	IAOMS
Association Internationale de Dentisterie Pédiatrique	AIDP	International Association of Paediatric Dentistry	IAPD	Uluslararası Pediatrik Diş Hekimleri Birliği	IAPD
Alliance mondiale pour l'allaitement maternel	WABA	World Alliance for Breastfeeding Action	WABA	Emzirme Eylemi İçin Dünya İttifakı	WABA

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Türkçeye Çevirisi ve Kısaltmasının İncelenmesi

Association Internationale de Recherches Dentaires	AIDR	International Association for Dental Research	IADR	Uluslararası Diş Hekimliği Araştırmaları Birliği	IADR
Fédération mondiale pour la santé mentale	FMSM	World Federation for Mental Health	WFMH	Dünya Ruh Sağlığı Federasyonu	WFMH
Alliance pour la promotion de la santé	A4HP	Alliance for Health Promotion	A4HP	Sağlığın Teşviki ve Geliştirilmesi Birliği	A4HP
Société internationale d'athérosclérose	IAS	International Atherosclerosis Society	IAS	Uluslararası Ateroskleroz Derneği	IAS
Association Internationale pour l'Étude de la Douleur	IASP	International Association for the Study of Pain	IASP	Uluslararası Ağrı Araştırmaları Teşkilatı	IASP
l'Organisation mondiale de la Santé	OMS	World Health Organization	WHO	Dünya Sağlık Örgütü	WHO
Organisation internationale des personnes handicapées	OMPH	Disabled Peoples' International	DPI	Uluslararası Engelli Bireyler Ağı	DPI
Société international du SIDA	IAS	International AIDS Society	IAS	Uluslararası AIDS Topluluğu	IAS
Union internationale de psychologie scientifique	IUPsyS	International Union of Psychological Science	IUPsyS	Uluslararası Ruhbilimi Bilimi Birliği	IUPsyS
Association Internationale d'Asthmologie	INTERAS MA	International Association of Asthmology	INTERAS MA	-	INTERAS MA
Association mondiale des sciences de l'éducation	AMSE	World Association for Educational Research	WAER	Dünya Eğitim Bilimleri Derneği	AMSE
Association mondiale pour la réadaptation psychosociale	AMRP	World Association for Psychosocial Rehabilitation	WAPR	Dünya Psikososyal Rehabilitasyon Birliği	WAPR

Association mondiale pour la santé sexuelle	WAS	World Association for Sexual Health	WAS	Dünya Cinsel Sağlık Örgütü	WAS
Association mondiale de psychiatrie sociale	WASP	World Association for Social Psychiatry	WASP	Dünya Sosyal Psikiyatri Derneği	WASP
Initiative mondiale pour la santé du sein	BHGI	Breast Health Global Initiative	BHGI	Küresel Meme Sağlığı Girişimi	BHGI
Global Colon Cancer Association	GCCA	Global Colon Cancer Association	GCCA	-	-
Conseil mondial de la santé	GHC	Global Health Council	GHC	Küresel Sağlık Kümesi	GHC
Alliance mondiale des technologies médicales	GMTA	Global Medical Technology Alliance	GMTA	Küresel Medikal Teknoloji	GMTA
Endocrinologie pédiatrique mondiale et du diabète	GPED	Global Pediatric Endocrinology and Diabetes	GPED	Dünya Pediatrik Endokrinoloji ve Diyabet	GPED
Global Sepsis Alliance	GSA	Global Sepsis Alliance	GSA	Küresel Sepsis Birliği	GSA
Association internationale pour la santé de l'adolescent	IAAH	International Association for Adolescent Health	IAAH	Uluslararası Ergen Sağlığı Birliği	IAAH
Alliance internationale des tumeurs cérébrales	IBTA	International Brain Tumour Alliance	IBTA	Uluslararası Beyin Tümörleri Birliği	IBTA
Coalition Internationale pour la Lutte contre le Trachome	ICTC	International Coalition for Trachoma Control	ICTC	Uluslararası Trachoma Koalisyonu	ICTC
Fédération internationale des malentendants	IFHOH	International Federation of Hard of Hearing People	IFHOH	Uluslararası İşitme Engelliler Federasyonu	IFHOH

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Türkçeye Çevirisi ve Kısaltmasının İncelenmesi

International Liver Cancer Association	ILCA	International Liver Cancer Association	ILCA	Uluslararası Karaciğer Kanseri Derneği	ILCA
Association internationale d'informatique médicale	IMIA	International Medical Informatics Association	IMIA	Uluslararası Tıbbi Bilişim Derneği	IMIA
Association internationale des stomisés	IOA	International Ostomy Association	IOA	Uluslararası Ostomi Derneği	IOA
Consortium international de recherche sur les maladies rares	IRDiRC	International Rare Diseases Research Consortium	IRDiRC	Nadir Hastalık Araştırmaları Konsorsiyumu	IRDiRC
Société Internationale de Psycho-Oncologie	IPOS	International Psycho-Oncology Society	IPOS	Dünya Psiko-Onkoloji Birliği	IPOS
Société internationale des troubles bipolaires	ISBD	International Society for Bipolar Disorders	ISBD	Uluslararası Bipolar Bozukluklar Derneği	ISBD
Union internationale de pharmacologie fondamentale et clinique	IUPHAR	International Union of Basic and Clinical Pharmacology	IUPHAR	Uluslararası Temel ve Klinik Farmakoloji Birliği	IUPHAR
Société Internationale pour le diabète de l'enfant et de l'adolescent	ISPAD	International Society for pediatric and adolescent diabetes	ISPAD	Uluslararası Çocuk ve Adolesan Diyabet Birliği	ISPAD
Société Internationale pour le Training et la Psychothérapie Autogènes	ISATAP	International Society of Autogenic Training and Psychotherapy	ISATAP	Uluslararası Otojenik Eğitim ve Psikoterapi Derneği	
Société internationale d'audiologie	ISA	International Society of Audiology	ISA	Uluslararası Odyoloji Derneği	ISA
Organisation Internationale de Cooperation pour la Santé	OICS	Network Health for All	MMI	Uluslararası Sağlık İşbirliği Örgütü	USİ

Union internationale de toxicologie	IUTOX	International Union of Toxicology	IUTOX	Uluslararası Toksikoloji Birliği	IUTOX
International Brain Injury Association	IBIA	International Brain Injury Association	IBIA	Uluslararası Beyin Hasarı Derneği	IBIA
Organisation Internationale de Recherche sur le Cerveau	IBRO	International Brain Research Organization	IBRO	Uluslararası Beyin Araştırmaları Kurumu	IBRO
Bureau International pour l'Épilepsie	IBE	International Bureau for Epilepsy	IBE	Uluslararası Epilepsi Bürosu	IBE
Fédération internationale des personnes atteintes de spina-bifida et d'hydrocéphalie	IF SBH	International Federation for Spina Bifida and Hydrocephalus	IF SBH	Uluslararası Spina Bifida ve Hidrosefali Federasyonu	IF
Société Internationale de Paralyisie Cérébrale	ICPS	International Cerebral Palsy Society	ICPS	Uluslararası Cerebral Palsy Topluluğu	ICPS
Collège International des Chirugiens	CIC	International College of Surgeons	ICS	Uluslararası Cerrahlar Koleji	ICS
Commission internationale pour la prévention de l'alcoolisme		International Commission for the Prevention of Alcoholism and Drug Dependency	ICPA	Uluslararası Alkolizm ve Uyuşturucu Bağımlılığını Önleme Komisyonu	
Commission Internationale de la Santé du Travail	CIST	International Commission on Occupational Health	ICOH	İş Sağlığı Uluslararası Komisyonu	ICOH
Comité International de Médecine Militaire	CIMM	International Committee of Military Medicine	ICMM	Uluslararası Askeri Tıp Komitesi	ICMM
Confédération Internationale pour la Chirurgie Plastique,	IPRAS	International Confederation for Plastic, Reconstructive	IPRAS	Uluslararası Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Konfederasyonu	IPRAS

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Türkçeye Çevirisi ve Kısaltmasının İncelenmesi

Reconstructrice et Esthétique		and Aesthetic Surgery			
Confédération Internationale des Sages-femmes	ICM	International Confederation of Midwives	ICM	Uluslararası Ebeler Konfederasyonu	ICM
Le Consortium International pour l'Avortement Médicamenteux	ICMA	International Consortium for Medical Abortion	ICMA	Uluslararası Konsorsiyum	ICMA
Organisation mondiale de l'allergie	WAO	World Allergy Organization	WAO	Dünya Alerji Örgütü	WAO
Alliance Mondiale pour les Soins de Plaies et du Lymphoedème	WAWLC	World Alliance for Wound and Lymphedema Care	WAWLC	Dünya Yara ve Lenfödem Bakımı Birliği	
Concilium Ophthalmologicum Universale	ICO	International Council of Ophthalmology	ICO	Uluslararası Oftalmoloji Konseyi	ICO
Fédération internationale du diabète	IDF	International Diabetes Federation	IDF	Uluslararası Diyabet Federasyonu	IDF
Fédération internationale de médecine tropicale	IFTM	International Federation for Tropical Medicine	IFTM	Uluslararası Tropikal Tıp Federasyon	
Société Mondiale d'Ophthalmologie et du Strabisme Pédiatrique	WSPOS	World Society of Paediatric Ophthalmology and Strabismus	WSPOS	Dünya Pediatrik Oftalmoloji ve Şaşılık Derneği	WSPOS
Fédération internationale des sociétés de fertilité	IFSS	International Federation of Fertility Societies	IFSS	Uluslararası Doğurganlık Dernekleri Federasyonu	IFSS
Fédération Internationale de Gynécologie et d'Obstétrique	FIGO	International Federation of Gynecology and Obstetrics	FIGO	Uluslararası Jinekoloji ve Obstetrik Federasyonu	FIGO

World Stroke Organization	WSO	World Stroke Organization	WSO	Dünya İnme Örgütü	WSO
Fédération internationale des sociétés otorhino-laryngologiques	IFOS	International Federation of Oto-Rhino-Laryngological Societies	IFOS	Dünya Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Dernekleri Federasyonu	IFOS
Fédération internationale de l'industrie du médicament	IFPMA	International Federation of Pharmaceutical Manufacturers and Associations	IFPMA	Uluslararası İlaç Üreticileri ve Dernekleri Federasyonu	IFPMA
Fédération internationale du psoriasis	IFPA	International Federation of Psoriasis Associations	IFPA	Uluslararası Sedef Hastalığı Dernekleri Federasyonu	IFPA
Fédération internationale des sociétés de la Croix-Rouge et du Croissant-Rouge	FICR	International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies	IFRC	Uluslararası Kızılaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu	IFRC
Worldwide Hospice Palliative Care Alliance	WHPCA	Worldwide Hospice Palliative Care Alliance	WHPCA	Dünya Çapında Darülaceze Geçici Bakım Birliği	
Fédération internationale des hôpitaux	FIH	International Hospital Federation	IHF	Uluslararası Hastaneler Federasyonu	IHF
Ligue internationale d'associations pour la rhumatologie	ILAR	International League of Associations for Rheumatology	ILAR	Uluslararası Romatoloji Dernekleri Birliği	ILAR
Ligue internationale des sociétés dermatologiques	ILDS	International League of Dermatological Societies	ILDS	Uluslararası Dermatoloji Dernekler Birliği	ILDS
Association internationale contre la lèpre	ILA	International Leprosy Association	ILA	Uluslararası Lepra Birliği	ILA

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Türkçeye Çevirisi ve Kısaltmasının İncelenmesi

Organisation internationale pour la lutte contre le trachome	IOAT	International Organization Against Trachoma	IOAT	Uluslararası Trahom Teşkilatı	IOAT
Organisation internationale de physique médicale	IOMP	International Organization for Medical Physics	IOMP	Uluslararası Medikal Fizik Örgütü	IOMP
Association internationale de néphrologie infantile	IPNA	International Pediatric Nephrology Association	IPNA	Enternasyonal Pediatrik Nefroloji Derneği	IPNA
Fédération internationale pharmaceutique	FIP	International Pharmaceutical Federation	FIP	Uluslararası Eczacılık Federasyonu	FIP
Fédération internationale pour la planification familiale	IPFF	International Planned Parenthood Federation	IPFF	Uluslararası Planlı Ebeveynlik Federasyonu	IPFF
Plateforme internationale de patients allergiques et asthmatiques	GAAPP	Global Allergy and Asthma Patient Platform	GAAPP	Küresel Alerji ve Astım Hastaları Platformu	
Association internationale de psychogériatrie	IPA	International Psychogeriatric Association	IPA	Uluslararası Psikogeriatriden Derneği	
Association internationale de rétrovirologie	IRA	International Retrovirology Association	IRA	Uluslararası Retroviroloji Derneği	
Fédération mondiale des communautés thérapeutiques	WFTC	World Federation of Therapeutic Communities	WFTC	Dünya Terapötik Topluluklar Federasyonu	WFTC
Société internationale des brûlures	ISBI	International Society for Burn Injuries	ISBI	Uluslararası Yanık Yaralanmaları Derneği	ISBI
Société internationale de chirurgie digestive	ISDS	International Society for Digestive Surgery	ISDS	Uluslararası Sindirim Cerrahisi Derneği	

Société internationale d'endoscopie gynécologique	ISGE	International Society for Gynecologic Endoscopy	ISGE	Uluslararası Jinekolojik Endoskopi Derneği	ISGE
Société internationale de pathophysiologie	ISP	International Society for Pathophysiology	ISP	Uluslararası Patofizyoloji Derneği	
Société internationale pour l'activité physique et la santé	ISPAH	International Society for Physical Activity and Health	ISPAH	Uluslararası Fiziksel Aktivite ve Sağlık Birliği	ISPAH
Société internationale de prothèse et orthèse	ISPO	International Society for Prosthetics and Orthotics	ISPO	Uluslararası Protez ve Ortez Derneği	ISPO
La Société internationale pour l'étude des troubles de la personnalité	ISSPD	International Society for the Study of Personality Disorders	ISSPD	Uluslararası Kişilik Bozuklukları Araştırmaları Derneği	ISSPD
Société internationale de chirurgie esthétique plastique	ISAPS	International Society of Aesthetic Plastic Surgery	ISAPS	Uluslararası Estetik Plastik Cerrahi Derneği	ISAPS
Société internationale de chimiothérapie antimicrobienne	ISAC	International Society of Antimicrobial Chemotherapy	ISAC	Uluslararası Antimikrobiyal Kemoterapi Derneği	ISAC
Société internationale de transfusion sanguine	SITS	International Society of Blood Transfusion	ISBT	Uluslararası Kan Nakli Derneği	ISBT
Société internationale de pharmacothérapie cardiovasculaire	ISCP	International Society of Cardiovascular Pharmacotherapy	ISCP	Uluslararası Kardiyovasküler Farmakoterapi Derneği	ISCP
Société internationale de dermatologie	ISD	International Society of Dermatology	ISD	Uluslararası Dermatoloji Derneği	ISD

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Türkçeye Çevirisi ve Kısaltmasının İncelenmesi

Société internationale d'endocrinologie	ISE	International Society of Endocrinology	ISE	Uluslararası Endokrinoloji Derneği	-
Société internationale d'hématologie	SIH	International Society of Hematology	ISH	Uluslararası Hematoloji Derneği	ISH
Société internationale de médecine interne	ISIM	International Society of Internal Medicine	ISIM	Uluslararası İç Hastalıkları Derneği	ISIM
Société internationale de néphrologie	SIN	International Society of Nephrology	ISN	Uluslararası Nefroloji Derneği	ISN
Société internationale de chirurgie orthopédique et de traumatologie	SICOT	International Society of Orthopaedic Surgery and Traumatology	SICOT	Uluslararası Ortopedi ve Travmatoloji Birliği	SICOT
Société Internationale de Médecine Physique et de Réadaptation	ISPRM	International Society of Physical and Rehabilitation Medicine	ISPRM	Uluslararası Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Derneği	ISPRM
Société internationale de radiologie	SIR	International Society of Radiology	ISR	Uluslararası Radyoloji Derneği	ISR
Société internationale de chirurgie	SIC	International Society of Surgery	ISS	Uluslararası Cerrahi Derneği	ISS
International Society on Early Intervention	ISEI	International Society on Early Intervention	ISEI	Uluslararası Erken Müdahale Derneği	ISEI
Union internationale contre la tuberculose et les maladies respiratoires	----	International Union Against Tuberculosis and Lung Disease	----	Tüberküloz ve Akciğer Hastalığına Karşı Uluslararası Birlik	UATLD
Union Internationale de Phlébologie	UIP	International Union of Phlebology	UIP	Uluslararası Fleboloji Birliği	UIP

Association Internationale de la Psychologie Adlérienne	AIPA	International Association of Individual Psychology	IAIP	Uluslararası Adlerian Derneği	-
Réseau Mondial d'Iode	IGN	Iodine Global Network	IGN	İyot Küresel Ağ	IGN
Mensa International	MENSA	Mensa International	MENSA	Uluslararası Üstün Zekâlılar ve Yetenekliler Topluluğu	MENSA
Organisation mondiale de la santé animale	OIE	World Organisation for Animal Health	OIE	Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü	OIE
Organisation Gestose	OG	Organization Gestosis	OG	Uluslararası Gestoz Örgütü	OG
Société internationale de recherche sur l'arthrose	OARSI	Osteoarthritis Research Society International	OARSI	Uluslararası Osteoartrit Araştırma Topluluğu	OARSI
Société Internationale d'Urologie	SIU	Society International Urology	SIU	Uluslararası Üroloji Derneği	SIU
Society of Endometriosis and Uterine Disorders	SEUD	Society of Endometriosis and Uterine Disorders	SEUD	Endometriozis ve Adenomyozis Derneği	SEUD
Société Internationale de Transplantation	TTS	The Transplantation Society	TTS	Organ Nakli Topluluğu	TTS
Fédération internationale pour la santé de la famille	IFFH	International Federation for Family Health	IFFH	Uluslararası Aile Sağlığı Örgütü	
Fédération internationale pour la chirurgie de l'obésité et des troubles métaboliques	IFSO	International Federation for the Surgery of Obesity and Metabolic Disorders	IFSO	Uluslararası Obezite Cerrahisi ve Metabolik Bozukluklar Federasyonu	IFSO

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Türkçeye Çevirisi ve Kısaltmasının İncelenmesi

Union internationale contre le cancer	UICC	Union for International Cancer Control	UICC	Uluslararası Kanser Kontrol Örgütü	UICC
Fédération internationale des associations contre la lèpre	ILEP	International Federation of Anti-Leprosy Associations	ILEP	Uluslararası Cüzzamla Mücadele Eden Dernekler Örgütü	
Fédération internationale des organisations de santé et de droits de l'homme	IFHHRO	International Federation of Health and Human Rights Organisations	IFHHRO	Uluslararası Sağlık ve İnsan Hakları Kuruluşları Federasyonu	IFHHRO
Sports Union for athletes with Down Syndrome	SU-DS	Sports Union for athletes with Down Syndrome	SU-DS	Down Sendromlu Sporcuların Olimpiyat Oyunları	SUDS
Association mondiale des sociétés de pathologie et biologie médicale	WASPaLM	World Association of Societies of Pathology and Laboratory Medicine	WASPaLM	Dünya Patoloji ve Laboratuvar Tıbbı Dernekleri Birliği	WASPaLM
World Bodybuilding and Physique Sports Federation	WBPF	World Bodybuilding and Physique Sports Federation	WBPF	Dünya Vücut Geliştirme ve Fizik Federasyonu	WBPF
Confédération mondiale pour la thérapie physique	WCPT	World Confederation for Physical Therapy	WCPT	Dünya Fizyoterapi Konfederasyonu	WCPT
Fédération mondiale de psychothérapie	WCP	World Council for Psychotherapy	WCP	Dünya Psikoterapi Konseyi	WCP
Conseil mondial d'optométrie	OMD	World Council of Optometry	WCO	Dünya Optometri Konseyi	

Fédération mondiale de chiropratique	FMC	World Federation of Chiropractic	WFC	Dünya Kayropratik Federasyonu	WFC
Fédération mondiale de l'hémophilie	FMH	World Federation of Hemophilia	WFH	Dünya Hemofili Federasyonu	WFH
Fédération Mondiale de Neurologie	WFN	World Federation of Neurology	WFN	Dünya Nöroloji Federasyonu	WFN
Fédération mondiale des sociétés de neurochirurgie	WFNS	World Federation of Neurosurgical Societies	WFNS	Dünya Nöroşirürji Derneği Federasyonu	WFNS
Fédération mondiale des Sociétés des soins intensifs pédiatriques	WFPICCS	World Federation of Pediatric Intensive and Critical Care Societies	WFPICCS	Dünya Çocuk Yoğun Bakım Dernekleri Federasyonu	WFPICCS
Fédération mondiale des associations de santé publique	WFPHA	World Federation of Public Health Associations	WFPHA	Dünya Halk Sağlığı Dernekleri Federasyonu	WFPHA
Association mondiale de l'iode	WIA	World Iodine Association	WIA	Dünya İyot Birliği	WIA
Organisation mondiale de gastroentérologie	OMGE	World Gastroenterology Organisation	WGO	Dünya Gastroenteroloji Organizasyonu	WGO
Association mondiale du glaucome	WGA	World Glaucoma Association	WGA	Dünya Glokom Birliği	WGA
Fédération mondiale du Coeur	WHF	World Heart Federation	WHF	Dünya Kalp Federasyonu	WHF
Alliance Mondiale contre l'hépatite	WHA	World Hepatitis Alliance	WHA	Dünya Hepatit Örgütleri Birliği	WHA
Association mondiale de psychiatrie	AMP	World Psychiatric Association	WPA	Dünya Psikiyatri Birliği	WPA

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Türkçeye Çevirisi ve Kısaltmasının İncelenmesi

Association mondiale de santé publique et de Nutrition	WPHNA	World Public Health Nutrition Association	WPHNA	Dünya Halk Sağlığı Beslenme Topluluğu	
Industrie mondiale de l'automédication responsable	WSMI	World Self-Medication Industry	WSMI	Dünya Kendi Kendine Tedavi Endüstrisi	WSMI
Société mondiale de neurochirurgie stéréotactique et fonctionnelle	WSSFN	World Society for Stereotactic and Functional Neurosurgery	WSSFN	Dünya Stereotaksi ve Fonksiyonel Nöroşirürji Topluluğu	WSSFN
Société Mondiale des Maladies Infectieuses Pédiatriques	WSPID	World Society of Pediatric Infectious Diseases	WSPID	Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Dünya Derneği	WSPID
Alliance pour la prévention du cancer du col de l'utérus	ACCP	Alliance for Cervical Cancer Prevention	ACCP	Serviks Kanseri Önleme Birliği	
Bureau international des Médecins sans frontières	MSF International	Doctors Without Borders	MSF	Sınır Tanımayan Doktorlar	MSF
Forum des Sociétés internationales de pneumologie	FIRS	Forum of International Respiratory Societies	FIRS	Uluslararası Solunum Dernekleri Forumu	FIRS
Alliance internationale des organisations de patients	IAPO	International Alliance of Patients' Organizations	IAPO	Uluslararası Hasta Örgütleri İttifakı	IAPO
Réseau international des groupes d'action pour l'alimentation infantile	IBFAN	International Baby Food Action Network	IBFAN	Uluslararası Bebek Maması Eylem Ağı	IBFAN
Partenariat mondial pour les questions	GPDD	Global Partnership for	GPDD	Küresel Engelliler ve Kalkınma Ortaklığı	GPDD

d'invalidité et de développement		Disability and Development			
Alliance pour la santé et l'environnement	HEAL	Health and Environment Alliance	HEAL	Sağlık ve Çevre İttifakı	HEAL
Fédération internationale pour la santé animale	IFAH	International Federation for Animal Health	IFAH	Uluslararası Hayvan Sağlığı Federasyonu	IFAH
Alliance mondiale contre les affections respiratoires chroniques	GARD	Global Alliance Against Chronic Respiratory Diseases	GARD	Kronik Solunum Yolu Hastalıklarına Karşı Küresel İttifak	GARD
Alliance mondiale pour les personnels de santé	GHWA	Global Health Workforce Alliance	GHWA	Küresel Sağlık İşgücü İttifakı	GHWA
Mouvement international de la Croix-Rouge et du Croissant-Rouge	-	International Red Cross and Red Crescent Movement	-	Uluslararası Kızıllaç ve Kızılay Hareketi	-
Consortium international pour l'aide juridique	ILAC	International Legal Assistance Consortium	ILAC	Uluslararası Hukuki Yardım Konsorsiyumu	ILAC
Consortium International sur les Politiques des Drogues	IDPC	International Drug Policy Consortium	IDPC	Uluslararası Uyuşturucu Politikaları Konsorsiyumu	IDPC
Consortium International Handicap et Développement	IDDC	International Disability and Development Consortium	IDDC	Uluslararası Engelliler ve Kalkınma Konsorsiyumu	IDDC
Coalition internationale de la préparation au traitement	ITPC	International Treatment Preparedness Coalition	ITPC	Uluslararası Tedavi Hazırlık Kurulu	
Mouvement populaire pour la santé	PHM	People's Health Movement	PHM	Halkların Sağlık Hareketi	PHM

Uluslararası Sağlık Örgütlerinin Türkçeye Çevirisi ve Kısaltmasının İncelenmesi

Alliance mondiale pour la nutrition et les droits de l'homme	WANAHR	World Alliance for Nutrition and Human Rights	WANAHR	Beslenme ve İnsan Hakları İçin Dünya İttifakı	WANAHR
Réseau mondial de la prématurité	WPN	World Prematurity Network	WPN	Dünya Prematüre Ağı	WPN